

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania aktu

Potrzeba wydania rozporządzenia w sprawie krajowego zezwolenia generalnego wynika z konieczności wprowadzenia zmian w warunkach korzystania z zezwoleń generalnych (ZG-PL-U-2 oraz ZG-PL-U-7) oraz dostosowania niektórych załączników do rozporządzenia z uwagi na fakt, iż Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej dalej „ZKWBiIP” nie jest już członkiem Unii Europejskiej. Z uwagi na różnice pomiędzy obowiązującym stanem prawnym a projektowanym oraz ze względu na to aby przepisy były czytelniejsze dla odbiorców, należy uchylić obowiązujące rozporządzenie i wydać nowe.

Podstawą prawną do wydania przedmiotowego rozporządzenia jest art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 509), zwanej dalej „ustawą”.

II. Rzeczywisty stan prawny

Obowiązującym aktem prawnym, który określa kraje, podmioty oraz towary o znaczeniu strategicznym, w odniesieniu do których udziela się krajowego zezwolenia generalnego, oraz szczegółowe warunki dokonywania obrotu objętego tym zezwoleniem jest rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie krajowego zezwolenia generalnego (Dz. U. poz. 1045), zwane dalej „rozporządzeniem z 2017 r.”.

Zgodnie z art. 8 ustawy w zakresie, w którym zostało udzielone krajowe zezwolenie generalne na obrót towarami o znaczeniu strategicznym nie jest wymagane zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne. Minister właściwy ds. gospodarki udziela krajowego zezwolenia generalnego w odniesieniu do wskazanych w załącznikach do rozporządzenia krajów oraz daje uprawnienie wymienionym podmiotom do dokonywania obrotu uzbrojeniem bez konieczności uzyskiwania zezwolenia. Stanowi to uproszczenie dla przedsiębiorców oraz podmiotów rządowych, ponieważ, nie muszą składać wniosku o wydanie zezwolenia na obrót oraz dołączać do wniosku wymaganych dokumentów na podstawie art. 9 ustawy takich jak: oświadczenie końcowego użytkownika, tłumaczenia przysięgłe dokumentów wystawionych przez zagraniczne władze właściwe w sprawach kontroli obrotu, projektu umowy dotyczącej danego obrotu czy kopię certyfikatu Wewnętrzny Systemu Kontroli. Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy prowadzenie obrotu na podstawie krajowego zezwolenia generalnego wymaga złożenia oświadczenia o terminie jego rozpoczęcia. Oświadczenie należy złożyć organowi kontroli

obrotu co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem obrotu. Obecnie funkcjonuje siedem krajowych zezwoleń generalnych.

II. Wykaz różnic między dotychczasowym, a proponowanym stanem prawnym

Projektowane rozporządzenie wprowadza do systemu kolejne 4 krajowe zezwolenia generalne (ZG-PL-U-8, ZG-PL-U-9, ZG-PL-U-10 i ZG-PL-U-11) oraz zmienia warunki stosowania zezwoleń ZG-PL-U-2 oraz ZG-PL-U-7. Ponadto z uwagi na to, ZKWBiIP, iż nie jest już członkiem Unii Europejskiej należało go dodać jako państwo, do którego może odbywać się wywóz. Do tej pory był to transfer wewnątrzunijny towarów o znaczeniu strategicznym.

§ 4 ust. 3 pkt 3 projektu rozporządzenia na nowo określa warunek korzystania z zezwolenia generalnego ZG-PL-U-2 dotyczący czasu po którym towar o znaczeniu strategicznym ma powrócić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Obecnie są to 3 lata. Projekt wydłuża czas, w którym wywieziony towar o znaczeniu strategicznym może pozostać poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku jego naprawy, konserwacji bądź wymiany (§ 4 ust. 3 pkt 3 lit a). O wydłużenie czasu na realizację celu wywozu wnioskował Inspektorat Uzbrojenia, który korzysta z zezwolenia ZG-PL-U-2 i zwracał uwagę na fakt, iż okres 3 lat, jest zbyt krótki na zrealizowanie przez stronę amerykańską konserwacji lub naprawy wywiezionego towaru o znaczeniu strategicznym (uzbrojenia). Podmiot polski, korzystający z zezwolenia ZG-PL-U-2 nie ma wpływu na to, ile czasu zajmie naprawa lub konserwacja uzbrojenia. Należy więc wydłużyć okres w jakim ma być realizowany cel wywozu, tak aby był on wystarczający i nie powodował zagrożenia, że okres 3 lat na realizację celu wywozu nie zostanie dotrzymany. W wyniku konsultacji Inspektoratu Uzbrojenia Ministerstwa Obrony Narodowej prowadzonych w tym zakresie z kierownictwem Departamentu Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego ustalono iż, okres 8 lat zaproponowany przez Inspektorat Uzbrojenia Ministerstwa Obrony Narodowej będzie wystarczający. Jednocześnie, z uwagi na coraz częściej występujące przypadki, kiedy naprawa towaru wysłanego np. do naprawy okaże się niemożliwa a sprowadzenie towaru wiąże się z wysokimi kosztami, niekiedy wyższymi niż sama wartość towaru, bardzo istotne jest umożliwienie podmiotom korzystającym z zezwolenia ZG-PL-U-2 podjęcia decyzji o pozostawieniu towaru poza granicami RP albo jego zniszczeniu. § 4 ust 3 pkt 3 lit b określa, iż przywóz może nie nastąpić z przyczyn, o których mowa w ust. 4. Jest to uprawnienie dla podmiotów korzystających z zezwolenia ZG-PL-U-2. Obecnie przywóz towaru o znaczeniu strategicznym musi nastąpić bez względu na to czy naprawa towaru u producenta jest możliwa czy też nie. Zdarza się, że do

Polski odsyłane są np. części do uzbrojenia, które i tak nie mogą zostać naprawione. Jednak obecny przepis mówi, że towar o znaczeniu strategicznym musi zostać przywieziony do Polski po określonym czasie. Sprowadzenie towaru wiąże się z wysokimi kosztami. W powyższych przypadkach, jest to nadmierne obciążenie organizacyjne oraz finansowe dla podmiotów dokonujących obrotu. Podmioty, które korzystają z przedmiotowego zezwolenia, (m.in. Inspektorat Uzbrojenia) zgłaszały wielokrotnie, że występują takie przypadki, i sprowadzanie towaru wówczas jest bezcelowe.

Projekt w § 4 ust. 4 umożliwia odstępianie od konieczności przywozu towaru, o której mowa w § 4 ust. 3 pkt 3 lit a – w przypadku gdy, nie jest on możliwy bądź jest nieuzasadniony ekonomicznie, pod warunkiem złożenia przez eksportera organowi kontroli obrotu oświadczenia o utracie właściwości towaru umożliwiającą wykorzystanie go zgodnie z przeznaczeniem. Oświadczenie takie będzie dokumentowało fakt, że towar został np. zniszczony poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz będzie zawierało przyczynę zniszczenia towaru. Dzięki temu, organ kontroli obrotu będzie posiadał wiedzę o przyczynach tego, że towar nie został przywieziony do Polski.

§ 9 ust. 3 pkt 2 oraz pkt 3 wprowadza zmiany dotyczące korzystania z zezwolenia ZG-PL-U-7. W par. 9 ust. 3 pkt 2 został wydłużony termin, po którym towar o znaczeniu strategicznym ma powrócić do kraju 3 do 8 lat. Ponadto w pkt 3 jest mowa o tym, że w przypadku gdy towar o znaczeniu strategicznym utracony albo zniszczony albo uszkodzony w sposób uniemożliwiający jego wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem, eksporter informuje organ kontroli obrotu o tym fakcie. Informacja taka powinna zawierać nazwę towaru o znaczeniu strategicznym, który uległ utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu, jego numer fabryczny, ilość towaru oraz podanie przyczyny, dla której towar nie został przywieziony do Polski w terminie nieprzekraczającym 8 lat od daty opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Chodzi o uszkodzenie albo utratę albo zniszczenie uzbrojenia w sposób niezależny od eksportera tj. np. podczas udziału w konflikcie zbrojnym, misjach pokojowych ale także podczas szkoleń.

§ 10 projektu rozporządzenia wprowadza nowe zezwolenie ZG-PL-U-8 dotyczące wywozu elementów składowych towarów o znaczeniu strategicznym, określonych w kategorii LU 10a, LU 10d i LU 10e wykazu, o którym mowa w § 2 projektu rozporządzenia tj. wykazu uzbrojenia, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie wykazu uzbrojenia, na obrót którym wymagane jest uzyskanie zezwolenia (Dz. U. poz. 901). Zezwolenie dotyczy elementów składowych do kategorii LU 10a

(statki powietrzne), LU 10d (silniki lotnicze) i LU 10e (wyposażenie lotnicze) wysyłanych przez podmioty polskie do Kanady oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki, w ramach wieloletnich umów handlowych. Podmioty te mają w Polsce swoje oddziały. Są to firmy zajmujące się produkcją statków powietrznych oraz silników lotniczych. Zezwolenia ZG-PL-U-8 udziela się na wywóz elementów składowych towaru o znaczeniu strategicznym do zagranicznego eksportera towaru, który został omyłkowo przywieziony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jest zwracany w wyniku reklamacji jakościowej. W ocenie ministra właściwego ds. gospodarki zasadne jest w przypadku zwrotu towaru, uproszczenie procedur poprzez umożliwienie podmiotom korzystania z zezwolenia generalnego bez konieczności uzyskiwania zezwolenia indywidualnego.

§ 11 projektu rozporządzenia wprowadza zezwolenie ZG-PL-U-9, które dotyczy świadczenia pomocy technicznej, która jako forma obrotu zdefiniowana jest w art. 3 pkt 8 lit. d ustawy. Świadczenie pomocy technicznej odbywa się na rzecz importera lub końcowego użytkownika z państw określonych w załączniku nr 6 do rozporządzenia tj. Królestwa Norwegii, Islandii oraz ZKWBiIP. Jednocześnie pomoc techniczna jest świadczona na rzecz:

1) odbiorcy wchodzącego w skład sił zbrojnych państwa wskazanego w załączniku nr 6 do rozporządzenia lub instytucji dokonującej zakupów na wyłączny użytek sił zbrojnych tego państwa albo

2) certyfikowanego odbiorcy, o którym mowa w § 3 ust. 3 pkt 2, pod warunkiem, że zakres świadczonej pomocy technicznej jest zgodny z zakresem udzielonego certyfikatu.

Na podstawie obowiązującego zezwolenia ZG-PL-U-6 (§ 8) możliwy jest wywóz towaru o znaczeniu strategicznym (uzbrojenia) do odbiorcy wchodzącego w skład sił zbrojnych państwa wskazanego w załączniku nr 6 do rozporządzenia lub instytucji dokonującej zakupów na wyłączny użytek sił zbrojnych tego państwa lub certyfikowanego odbiorcy. Projekt rozporządzenia wprowadza świadczenie pomocy technicznej na podstawie krajowego zezwolenia generalnego w przypadku powyższych odbiorców. Z uwagi na fakt, iż są to ci sami odbiorcy, co w zezwoleniu ZG-PL-U-6 tj. siły zbrojne lub odbiorcy certyfikowani oraz te same kraje, zasadne jest w tym przypadku uproszczenie procedur, tak aby obrót odbywał się bez konieczności uzyskiwania zezwolenia na świadczenie pomocy technicznej. W załączniku nr 6 dopisano ZKWBiIP, tak aby możliwy był obrót (pomoc techniczna), tak jak do tej pory. Jest to konieczne, ze względu na pogorszenie warunków prowadzenia obrotu w chwili obecnej. Po wyjściu ZKWBiP z Unii Europejskiej obrót traktowany jest jako wywóz a nie jak do tej pory transfer wewnątrzunijny. Brak tego kraju w załączniku powoduje, iż przedsiębiorcy, zmuszeni są do występowania o zezwolenie indywidualne na wywóz.

§ 12 projektu rozporządzenia wprowadza zezwolenie ZG-PL-U-10 dotyczące wywozu technologii i oprogramowania określonych odpowiednio w kategorii LU21 oraz LU22a wykazu uzbrojenia, dotyczących uzbrojenia określonego w kategorii LU 10a, LU 10d i LU 10e wykazu uzbrojenia. Zezwolenie dotyczy wywozu do państw wskazanych w załączniku nr 7 (Kanada i Stany Zjednoczone Ameryki). Na jego podstawie podmioty uzyskują uprawnienie do realizacji wywozu w przypadku wywozu technologii i oprogramowania związanego z elementami składowymi do statków powietrznych, silników lotniczych i wyposażenia lotniczego. Obecnie obrót taki następuje na podstawie zezwolenia indywidualnego. Ponieważ odbywa się on w ramach wieloletnich umów pomiędzy podmiotami polskimi powiązаныmi organizacyjnie z podmiotami mającymi siedziby w Kanadzie i Stanach Zjednoczonych, zasadne jest uproszczenie procedur poprzez realizację obrotu bez konieczności każdorazowego uzyskiwania zezwolenia indywidualnego.

§ 13 projektu rozporządzenia wprowadza zezwolenie ZG-PL-U-11, które dotyczy świadczenia pomocy technicznej dotyczącej towaru o znaczeniu strategicznym (uzbrojenia), określonego w kategoriach LU 10a, LU 10d i LU 10e wykazu uzbrojenia na rzecz importera lub końcowego użytkownika z kraju wskazanego w załączniku nr 7 do rozporządzenia (Kanada oraz Stany Zjednoczone Ameryki).

W § 14 ust. 2 projektu rozporządzenia, dodano zezwolenia ZG-PL-U-8, ZG-PL-U-9, ZG-PL-U-10, ZG-PL-U-11 jako zezwolenia, których nie udziela się w przypadku gdy eksporter lub dostawca wie, że towar o znaczeniu strategicznym może być w jakikolwiek sposób związany z rozprzestrzenianiem broni chemicznej, biologicznej lub jądrowej, albo też w przypadku ograniczeń międzynarodowych przyjętych przez Radę Unii Europejskiej, Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie i Organizację Narodów Zjednoczonych.

Przepis § 15 projektu jest przepisem przejściowym, zgodnie z którym oświadczenia o terminie rozpoczęcia obrotu na podstawie zezwoleń ZG-PL-U-1 – ZG-PL-U-7 złożone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia pozostają w mocy. Oświadczenia takie są składane na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy, organowi kontroli obrotu co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem obrotu. Zatem oświadczenia, które już zostały złożone zachowują moc.

W § 16 projektu rozporządzenia zawarty jest przepis przejściowy regulujący sytuację w przypadku wywozu na podstawie zezwoleń ZG-PL-U-2 oraz ZG-PL-U-7, który nastąpił przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia. Z uwagi na długie terminy realizacji napraw, przekraczające 3 lata, zmiana ta jest konieczna dla zapewnienia sprawności uzbrojenia wykorzystywanego przez polskie siły zbrojne. Nowy okres realizacji celu wywozu lub transferu

wewnątrzunijnego (8 lat), zastosowany do tych zezwoleń odpowiada w pełni na postulaty Inspektoratu Uzbrojenia.

§ 17 projektu rozporządzenia zawiera przepis przejściowy i reguluje kwestie zachowania ważności zezwoleń ZG-PL-U-1, ZG-PL-U-3, ZG-PL-U-4, ZG-PL-U-5 oraz ZG-PL-U-6, których czas realizacji celu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Zgodnie z § 19 projektu proponuje się aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Do załącznika nr 1 oraz załącznika nr 2, które określają podmioty, którym udziela się zezwolenia ZG-PL-U-1 oraz zezwolenia ZG-PL-U-2 dodano kolejne podmioty uprawnione do korzystania z tych zezwoleń (Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych, Komenda Portu Wojennego Świnoujście, Centrum Szkolenia Wojsk Specjalnych, 1 Brygada Logistyczna, 10 Brygada Logistyczna, 12 Baza Bezzałogowych Statków Powietrznych). O wpisanie tych podmiotów wnioskował Inspektorat Uzbrojenia. Są to podmioty podległe Ministrowi Obrony Narodowej. Proponowana zmiana umożliwi realizację obrotu na uproszczonych zasadach, bez konieczności starania się o zezwolenia indywidualne. Na podstawie obowiązującego rozporządzenia nie jest to możliwe.

W załączniku nr 3 do rozporządzenia, w którym określa się państwa w odniesieniu do których udziela się zezwolenia ZG-PL-U-2 dodano pkt 6, w którym umieszczono Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Jest to zgodne z postulatami zgłaszanymi przez Inspektorat Uzbrojenia.

W załączniku nr 5 do rozporządzenia dodano państwa, do których może być realizowany obrót (wywóz i pomoc techniczna) na podstawie zezwolenia ZG-PL-U-5 tj. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (pkt 9), Islandia (pkt 10), oraz Królestwo Norwegii (pkt 11).

W załączniku nr 6 do rozporządzenia dodano Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (pkt 3) tak aby wywóz mógł odbywać się na podstawie zezwolenia ZG-PL-U-6 oraz zezwolenia ZG-PL-U-9.

Dodany został załącznik nr 7, który określa państwa do których może odbywać się obrót na podstawie zezwolenia ZG-PL-U-8, ZG-PL-U-10 oraz zezwolenia ZG-PL-U-11. Są to Kanada i Stany Zjednoczone Ameryki.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji, ponieważ nie zawiera przepisów technicznych, o których mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia

2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Rozporządzenie wpływa na sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez uproszczenie procedur związanych z dokonywaniem obrotu towarami o znaczeniu strategicznymi. Procedura uzyskiwania zezwolenia indywidualnego w określonych przypadkach zostanie zastąpiona złożeniem oświadczenia o zamiarze dokonania obrotu na podstawie danego zezwolenia generalnego. Dzięki temu przedsiębiorca ponosi mniejsze koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia zgodnie z § 27 ust. 4 Regulaminu pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz.1006, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie jest związany z żadnym programem pomocowym.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju Pracy i Technologii zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz na stronie Ministerstwa Rozwoju i Technologii zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).